

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ

«Συνταγματικά ανεπίτρεπτη η καταγραφή ήχου και εικόνας από την ΕΛ.ΑΣ.»

Του ΚΩΣΤΑ ΧΡΥΣΟΓΟΝΟΥ*

Η γνωμοδότηση του εισαγγελέα του Αρείου Πάγου σχετικά με τη δυνατότητα της καταγραφής εικόνας και ήχου από την Αστυνομία κατά τη διάρκεια συναθροίσεων, με σκοπό τη βεβαίωση της διάπραξης εγκλημάτων από τους συμμετέχοντες σε αυτές και τον εντοπισμό των δραστών, θέτει μια σειρά ζητημάτων ουσίας αλλά και διαδικασίας.

Κατά πρώτο λόγο θα μπορούσε να διερωτηθεί κανείς για τη χρονική συγκυρία της γνωμοδότησης, αφού το σχετικό ερώτημα του αρχηγείου της ΕΛ.ΑΣ. υποβλήθηκε το 2006. Ισως, λοιπόν, να ήταν προτιμότερο αφού μεσολάβησε, ούτως ή άλλως, μεγάλο χρονικό διάστημα, να είχε δείξει λίγη ακόμη υπομονή ο εισαγγελέας, έως ότου δημοσιευθεί η αναμενόμενη και σχετική με το όλο θέμα απόφαση της Ολομέλειας του ΣΤΕ (ύστερα από την άσκηση από τον υπουργό Δημόσιας Τάξης αίτησης ακυρώσεως κατά της απαγορευτικής για τη χρήση καμερών απόφασης της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα) ώστε να μπορέσει να τη λάβει υπ' όψιν του. Εκτός, βέβαια, αν ο εισαγγελέας γνωμοδότησε τώρα ακριβώς για να αποφύγει να λάβει υπ' όψιν του την κρίση του ΣΤΕ...

Επί της ουσίας, θα μπορούσε καταρχήν να συμφωνήσει κανείς με το συμπέρασμα της γνωμοδότησης ότι είναι επιτρεπτή η καταγραφή εικόνας και ήχου από την Αστυνομία για τον παραπάνω σκοπό. Μερικές φορές, ωστόσο, επιβεβαιώνεται το ρητό ότι «ο διάβολος κρύβεται στις λεπτομέρειες» και φοβάμαι ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση κάποιες διατυπώσεις του σκεπτικού της γνωμοδότησης έχουν ιδιαίτερη βαρύτητα. Ετσι π.χ. είναι ανέρευστη η κρίση ότι η διάταξη του άρθρου 9Α του Συντάγματος για την προστασία των προσωπικών δεδομένων «δεν εκτείνεται στο πεδίο της ποινικής διαδικασίας και στο πλαίσιο απονομής της ποινικής δικαιοσύνης». Τα δικαστήρια και μεταξύ αυτών τα ποινικά, συγκαταλέγονται στα όργανα του κράτους, τα οποία ρητά υποχρεώνονται, από το άρθρο 25 παρ. 1 του Συντάγματος, να σέβονται όλα ανεξαιρέτως τα συνταγματικά δικαιώματα, μεταξύ αυτών και το δικαίωμα του άρθρου 9Α. Εωλη είναι επίσης και η κρίση του εισαγγελέα του Α.Π. ότι «δεν δύναται να τεθεί θέμα παραβίασεως της διατάξεως του άρθρου 9Α του Συντάγματος εκ της χρήσεως καμερών για την αποτύπωση της έκνομης δραστηριότητας ατόμων συμμετεχόντων σε διαδηλώσεις». Αντιθέτως, τίθεται θέμα, εάν οι κάμερες αυτές φτάνουν σε τέτοιο αριθμό και σε τέτοια διάρκεια λειτουργίας, ώστε να καταλήγουμε στο σημείο να τίθεται ο πολίτης υπό διαρκή αστυνομική επιτήρηση, κατά το οργουελικό πρότυπο του «Μεγάλου Αδελφού».

Συνεπώς, η αστυνομική καταγραφή ήχου και εικόνας από δημόσιους χώρους πρέπει, εν όψει και των συνταγματικών διατάξεων των άρθρων 5 παρ. 1 (ελεύθερη ανάπτυξη προσωπικότητας), 11 (δικαίωμα συνάθροισης) και 25 παρ. 1 εδάφιο δ (αρχή αναλογικότητας), να είναι αυστηρά περιορισμένη χρονικά και τοπικά και να μην υπερβαίνει το απολύτως αναγκαίο μέτρο για έναν θεμιτό σκοπό διακρίβωσης τέλεσης αξιόποινων πράξεων, ο οποίος να μην μπορεί να επιτευχθεί κατά άλλο τρόπο. Θα μπορούσε, μάλιστα, να υποστηριχτεί ότι όλα αυτά προϋποθέτουν το κατάλληλο θεσμικό πλαίσιο, με σχετικό νόμο ή κανονιστική πράξη για τη ρύθμιση των λεπτομερειών χρήσης των καμερών, και ότι προς το παρόν και έως τη θέσπισή του, η καταγραφή ήχου και εικόνας από την Αστυνομία είναι συνταγματικά ανεπίτρεπτη.

*Καθηγ. Συνταγματικού Δικαίου Παν. Θεσσαλονίκης

Πυρ ομαδόν από ΚΚΕ, ΣΥΡΙΖΑ, ΓΣΕΕ και ΔΣΑ

Τις έντονες αντιδράσεις της αντιπολίτευσης, ΚΚΕ και ΣΥΡΙΖΑ, της ΓΣΕΕ αλλά και του προέδρου του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών, Δ. Παξινού, προκάλεσε η εισαγγελική εγκύκλιος για την παρακολούθηση των διαδηλώσεων με κάμερες.

«Η εγκύκλιος αναγορεύει σε εχθρό τον λαό, εφόσον στην ουσία χαρακτηρίζει εγκληματική και έκνομη δράση κάθε αγωνιστική δραστηριότητα των εργαζομένων και της νεολαίας και αναδείχνει τον πρώτο υπεύθυνο, την κυβέρνηση της Ν.Δ.», τονίζει το ΚΚΕ.

Θεωρεί επίσης ότι οι θέσεις του εισαγγελέα του Αρείου Πάγου αποτελούν:

- Εφαρμογή και κλιμάκωση των τρομονόμων και των αποφάσεων της Ε.Ε. που στρέφονται κατά των λαϊκών κινήσεων.
- Αποκαλύπτουν πόσο μεγάλη είναι η υποκρισία των κυβερνήσεων της Ν.Δ. και του ΠΑΣΟΚ, που ισχυρίζονται ότι τοποθέτησαν τις κάμερες στους δρόμους για τη ρύθμιση της κυκλοφορίας και όχι για την παρακολούθηση διαδηλωτών.

Με αυτά τα δεδομένα, οι εργαζόμενοι και η νεολαία πρέπει να απαντήσουν, δυναμώνοντας την κοινή τους πάλη για τα δικαιώματά τους, διεκδικώντας την κατάργηση των «καμεροχαφιέδων» και την απομάκρυνση των δυνάμεων καταστολής από τις δραστηριότητες και εκδηλώσεις του λαϊκού κινήματος.

* Περιφρόνηση της Ανεξάρτητης Αρχής και προσβολή του Συντάγματος διακρίνει ο Φώτης Κουβέλης στην πρωτοβουλία του αρχηγείου της Αστυνομίας να απευθυνθεί στον εισαγγελέα του Αρείου Πάγου για τη χρήση των καμερών της Τροχαίας.

Ο κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του ΣΥΡΙΖΑ, αφού υπενθυμίζει ότι η Αρχή Προστασίας των Προσωπικών Δεδομένων έχει ήδη επιβάλει πρόστιμο στο υπουργείο Δημόσιας Τάξης για τον λόγο ότι κάμερες που έχουν τοποθετηθεί στο κέντρο της Αθήνας αποκλειστικά και μόνο για τη διαχείριση της κυκλοφορίας χρησιμοποιήθηκαν για παρακολούθηση των διαδηλώσεων, προσθέτει: «Είναι προφανές ότι το αρχηγείο της Ελληνικής Αστυνομίας και η πολιτική ηγεσία του υπουργείου Εσωτερικών περιφρονούν την αρμόδια Ανεξάρτητη Αρχή και θέλουν να την παρακάμψουν. Προσβάλλουν έτσι τη λειτουργία της προβλεπόμενης από το Σύνταγμα Ανεξάρτητης Αρχής για την Προστασία των Προσωπικών Δεδομένων. Αυτή η Αρχή έχει κατά νόμον αρμοδιότητα και όχι ο εισαγγελέας του Αρείου Πάγου σε σχέση με τα προσωπικά δεδομένα, τα οποία αναμφισβήτητα προσβάλλονται ως στοιχεία της ατομικής ελευθερίας του πολίτη από τη χρησιμοποίηση και παρακολούθηση με κάμερες».

Ο πρόεδρος του ΔΣΑ Δ. Παξινός εκφράζει την αντίθεσή του στο περιεχόμενο της εγκυκλίου, κάνει λόγο για ποινικοποίηση των διαδηλώσεων και προαναγγέλλει τη σύγκληση του διοικητικού συμβουλίου του Συλλόγου.

Τη διαφωνία του διατυπώνει και ο γενικός γραμματέας του ΔΣΑ Δ. Βερβεσός, εστιάζοντας στο γεγονός ότι «η κάμερα θα λειτουργεί πριν και μετά τη διάπραξη των αδικημάτων».

Ο πρόεδρος της ΓΣΕΕ Ι. Παναγόπουλος κάνει λόγο για αντιδημοκρατικό παραλήρημα και προσθέτει: «Είναι, όχι απλώς παράδοξο, αλλά αδιανόητο, οι λειτουργοί της δικαιοσύνης που έχουν κληθεί να υπερασπίζονται τα κοινωνικά, δημοκρατικά, ανθρώπινα δικαιώματα, με τις αποφάσεις τους να εφευρίσκουν δήθεν νόμιμους τρόπους για την ανατροπή τους».

Η Πρωτοβουλία Πολιτών διαμαρτύρεται για την προληπτική καταγραφή με τεχνικά μέσα δημόσιων συναθροίσεων, τονίζοντας ότι ο εισαγγελέας δεν είναι δικαστήριο και δεν απονέμει δικαιοσύνη, αλλά μόνον προτείνει.